

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul parohii cl. I 500.000 Lei
pe un an: cl. II 400.000 Lei

parohii cl. III 300.000 Lei
particulari . . . 300.000 Lei
în străinătate 1.500.000 Lei

Redactor: Prof. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinowski Nr. 18.

Nr. 4965/1947.

NICOLAE

din mila lui Dumnezeu Episcop al Eparhiei ortodoxe române
a Vadului, Feleacului și Clujului.

Iubiților cler și popor al Eparhiei noastre, iubiților și onoraților membri
ai adunării eparhiale: har și milă dela Dumnezeu Tatăl și
Domnul nostru Iisus Hristos!

În baza art. 134 din Statutul de organizare bisericească și
a legii Nr. 167/1947, convocăm și prin aceasta declarăm de
convocată adunarea eparhiei noastre, în ședință extraordinară,
pe ziua de 31 August, orele 10 a. m., în biserica noastră ca-
tedrală din Cluj.

Cluj, la 11 August 1947.

Episcop:
NICOLAE

LICEELE NOASTRE

Nu mai este o taină pentru
nimeni bunul gând pe care
Episcopia noastră îl are pentru
o cât mai largă răspândire a
culturii până în straturile înde-
părtate ale credincioșilor. Con-
crescută cu idealurile înalte ale
Mântuitorului Hristos, Biserica
și-a făcut întotdeauna un titlu
de onoare din învățatură, știind
că în măsura în care va reuși
să imprime în sufletele fiilor
săi hrana cea duhovnicească a
Evangeliei mântuitoare, în mă-
sura aceea va reuși să ridice
sufletul pe culmi tot mai înalte,
de unde va putea privi și con-
templă cu seninătate rostul a-
dânc al existenței noastre de
fiecare zi. Trăim pe pământ,
dar sufletul nostru fuge spre cer.

În năzuință spre culmi, spre
ideal, în năzuință spre spiritua-
lizare, școala are rolul de că-
lăuză, pentru că deschide omu-
lui perspective pe care, în mod
obișnuit, nu știm dacă le-am
putea afla. Sau chiar dacă le-am
afla, le-am afla greu de tot. Ea e
cheia de boltă a vieții, cu ajuto-
rul căreia se pot deschide ușile
spre a pătrunde în compartimen-
tul larg al cunoștințelor, care
luminează, inflăcărează și spiri-
tualizează pe om după percepțe
ce trec dincolo de obișnuit.

Școala poartă în sine germe-
nele care va dirija, mai târziu,
toate gândurile și acțiunile vii-
torilor credincioși. Pornind dela
acest gând, Episcopia a înțeles
să se străduiască din toate pu-
terile pentru a asigura fiilor ei
condiții de învățatură care să
fie cât mai aproape de percep-
țele veșnice ale dumnezeieștii
Scripturi. Căci numai cunoștin-
țele ce se brodează pe țărnia de

granit ale veșniciei, sunt și rămân
cu adevărat ziditoare de suflet.

Liceele noastre confesionale,
chiar dela început, am înțeles
să le fundamentăm pe o ase-
menea temelie. De bună seamă,
suntem cu toată recunoștința
față de On. Minister al Edu-
cației Naționale, care intuind în
lumina lui reală aportul pe care
școalele de sub égida Bisericii
l-au adus Nației, a dat posibi-
litate Episcopiei să deschidă
aici, în Cluj, din iarna anului
1945 o școală secundară mixtă,
care cu timpul s'a bifurcat,
încât azi avem două licee care
și-au fixat bine rostul în rân-
dul instituțiilor purtătoare de
cultură din Metropola Ardealu-
lui. În școalele noastre am dorit
ca cunoștințele copiilor să
fie învăluite în mireasma bine-
făcătoare a fumului de tămâie
și a busuicului dela icoană,
tocmai pentru că am fost și sun-
tem convinși că numai într-o
asemenea atmosferă sufletul nu
se va putea rătăci și copilul va
rămânea cu un luminiș deschis,
ori cât de tare i s'ar încălci
drumurile în viață.

În trei ani de zile am avut
trei serii de absolvenți. Și dacă
înțelepciunea populară așa de
frumos concretizată în prover-
bul care spune că „Ziua bună
se cunoaște de dimineață”, își
are o semnificație reală în viața
cea de toate zilele, atunci pu-
tem spune și noi, că liceele
noastre au pășit cu dreptul,
absolvenții lor situându-se în
fruntea absolvenților peste tot.

În anul prim, școala no-
astră a dat pe primii doi ba-
calaureați pe comisie, iar în
primăvara anului acestuia, o

absolventă a liceului de fete a
fost cea dintâi pe comisia la care
a dat bacalaureatul. Și'n apro-
pierea ei, au fost atâtea altele cu
mențiuni deadreptul laudabile.

Rezultatul frumos, fără doar
și poate, este o consecință a
muncii conștiincioase și stră-
dălnice a corpului profesoral.
Recrutați de Episcopie, după
criterii pe care le are Bise-
rica, profesorii și profesoarele
s'au luat la întrecere unii cu
alții și în cele din urmă toți
cu Episcopia pentru a realiza
sporuri care astăzi puțini le pot
săvârși. Suntem doar la răs-
pântia vacanței a treia de vară,
și într'un interval de abia un
an de zile Episcopia a ridicat,
ca din pământ, un liceu com-
plet de fete, iar azi se stră-
duește să ridice etajul al doilea
dela o aripă ce vrea să o a-
nexeze clădirii celei nouă a
Academiei de Teologie, care
servește de liceu pentru băieți.
Episcopia a mers înainte și cu
același calm și-au făcut loc și
profesorii pentru a nu rămânea
cu ceva datori Consiliului Epar-
hial, care știau că-i patronează
cu dragoste.

Făgașul bun pe care merg
școalele noastre, de bună seamă
se datorește, în mare măsură,
conducătorilor lor imediați. Cu
un spirit de adâncă pătrundere
a sufletului, P. C. Diacon Dr.
Ion Zăgrean, directorul liceului
de băieți, a reușit să adune în
jurul lui pe toți profesorii, fă-
cându-se o apă și un pământ,
iar D-na Cornelia Drob, direc-
toara liceului de fete, cu spi-
ritul practic, cu finețea și de-
licătețea care caracterizează pe
mamele bune, a făcut din in-
stituția ce o conduce un cui-
bușor, unde mari și mici se
întâlnesc pentru a munci, știind
că munca plină de har e sin-
gura satisfacție adevărată.

Și bucuria noastră e cu atât
mai justificată cu cât observăm
că și organele de control ale
On. Minister sunt unanime în
a aprecia drumul frumos pe
care s'au situat dela început.

„În școală am surprins bună
înțelegere și armonie. Directo-
rul și întreg corpul didactic lu-
crează într-o atmosferă priel-
nică. Întreg corpul didactic l-am

aflat la datorie, dând dovadă
de punctualitate, exactitate și
conștiinciozitate. Profesorii mun-
cesc cu pricepere și tragere de
inimă. În genere dovedesc că
sunt stăpâni pe materie și pe
claviatura metodică, au autori-
tate și ascendent asupra clase-
lor. Elevii sunt sănătoși, dor-
nici de învățatură și cu sete de
lumină, sunt ordonați și disci-
plinați, demni în atitudine.“

(Insp. general Aron Demian:
Proces verbal din 1/II 1946.)

„La această școală tot corpul
didactic muncește serios și cu
devotament căutând să com-
pleteze cunoștințele elevilor
din ultimele clase, cari au în-
ceput cursurile sub regimul
hortist. Curățenia, disciplina,
materialul ziarelor de perete do-
vedesc aptitudinile de bun or-
ganizator și administrator ale
Dlui director Dr. Ioan Zăgrean.“

(Insp. S. Mihali: Proces verbal
din 31 Mai, 5—7 Iunie 1947).

„Școala s'a mutat în localul
propriu (e vorba de liceul de
fete) care este nou clădit, cu
clase luminoase, bănci noi, sobe
bune și bine încălzite. Clasele
și coridoarele sunt curate, ele-
vele nu prea numeroase, dau
un aspect de intimitate școlii,
în care întreaga atmosferă în-
deamnă la muncă serioasă, plă-
cută și devotată.“

(Inspectoare E. Breazu: Pro-
ces verbal din 15/II 1947).

„În școală am aflat ordine,
disciplină și curățenie exem-
plară. Întreg corpul didactic este
stăpânit de o reală conștiință
profesională.“

(Insp. gen. A. Demian: Proces
verbal din 12—13 Mai 1947).

„La această școală corpul di-
dactic muncește serios și cu
devotament. Încearcă să înfrunte
greutățile începutului (lipsa ma-
terialului didactic). Curățenia,
disciplina, funcționarea comite-
telor de clasă, ziarele de perete,
dovedesc aptitudinile de bună
organizatoare a D-nei directoare
Cornelia C. Drob.“

(Inspector S. Mihali: Proces
verbal din 19/V 1947).

Făcând aceste sumare re-
flecții, acum, când ne apropiem
de pragul anului al patrulea de
muncă, avem profunda convin-
gere că școalele noastre în vii-
tor vor ara și mai adânc în
ogorul culturii românești.

Pr. AUG. FAUR

Hramul sf. Mănăstiri din Toplița

— Popasul dela Borsec și Sobata —

Ctitoria neuitatului Patriarh Miron Cristea, Mănăstirea „Sf. Proroc Ilie”, — far de lumină a credinței și-a mângăerii depe Valea Mureșului superior — an de an, la 20 Iulie își prăznuște hramul.

Cu această ocazie poporul credincios de prin văi și munți se adună în număr mare pentru a lua parte la duhovniceasca bucurie.

P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae, din dragostea și părinteasca sa purtare de grijă, și în anul acesta ca și în cei de obidă, a ținut ca să fie în mijlocul iubiților săi fii sufletești.

În ajunul hramului, ajuns la Toplița, P. S. Sa Episcopul Nicolae a fost întâmpinat de Soborul Mănăstirii și de un grup de fruntași ai parohiei. Eleva Ileana Antal a oferit P. S. Sale un frumos buchet de flori, iar P. C. Sa Păr. stareț Gherasim Bica, exarhul Mănăstirilor din Eparchie a oferit Prea Sfințitului Episcop spre sărutare sf. Evanghelie și crucea. P. S. Sa a fost apoi condus în biserică unde s'a slujit Polihronul.

La orele din seară, după tradiția și tipicul mănăstiresc s'a slujit Vecernia Mare și Litia, de către P. C. Protos. Gh. Bica, ierom. I. Bolchiș, T. Moldovan și ierod. V. Anania.

Cântarea la strană au ținut-o cuvioșii monahi în frunte cu Cuv. Dionisie.

În zorii zilei a început mărturisirea credincioșilor și s'a slujit sf. Maslu.

Slujba Arhierească

În ziua de Sf. Ilie, la orele 9^{1/2}, în pridvorul bisericii sf. Mănăstiri, P. S. Sa Episcopul a săvârșit sf. Liturghie, înconjurat de marele sobor format din: P. C. Pr. Pavel Șendrea, cons. eparh., Prot. A. Gliga, Prot. T. Ciceu, Preoții: T. Bucur, Oct. Bodea și Al. Sălăjan și diaconii: V. Anania, O. Vasiliu. În cadrul sf. Liturghii, P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe cand. Eusebiu Mircescu.

Răspunsurile la sf. Liturghie au fost date de frumosul cor al parohiei Toplița, de sub conducerea harnicului preot Valeriu Antal.

După otpust, la cavoul ctitoresc, unde își dorm somnul de veci, Gheorghe și Domnița, părinții fericitului Patriarh Miron, s'a slujit Parastas pentru odihna pururea pomeniților ctitori.

Predica Prea Sfinției Sale

După sf. slujbă P. S. Sa Episcopul Nicolae a rostit un cuvânt de învățătură și îmbărbătare mulțimei adunate.

P. S. Sa a spus între altele: „Ne-am adunat la praznicul sfintei zile de azi ca să ne re'impărtăm învățătura izbăvitoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și să nu uităm pilda vieții luminatului și marelui Proroc Ilie; să învățăm apoi, din viața fericitului Patriarh Miron, ctitorul acestui creștinesc și românesc așezământ. Căci cine zidește biserici și mănăstiri, ori cine și orișice ar fi el, este un suflet mare, vrednic de toată cinstea și pildă vie pentru toate timpurile.

După ani grei de război și de nemiloasă secetă, țara încercată de Dumnezeu, pentru păcatele noastre suferă și se luptă cu nevoi de tot felul; numai plinind învățătura dreaptă și neperitoare a Evangheliei Domnului vom putea ajunge la li-manul mântuirii“.

După predică P. S. Sa Episcopul a stropit cu apă sfințită mulțimea de pelerini cari au dus în sufletele lor și celor de acasă, mângăerea și binecuvântările arhierești.

Printre pelerini am putut nota și prezența următorilor închinători: P. C. Prot. stavr. Const. Moldovan, cons. arhiep. pens., surorile fericitului Patriarh Miron, Ileana și Elvira, Dr. Pavel Cristea, Dr. Aurel Zbârcea, N. Zbârcea primarul Topliței, dl. Judecător Stihî, Dr. Bucur, Dr. Nicolescu-Reghin, Prof. N. Oancea prof. de muzică-București, Pr. Prof. Curea Cluj, Insp. școlar jud. S. Bot. Pr. T. Moldovan, ierom. Gurz, I. Platon dir. gimnaziului, Prof. I. Trâmbițaș, Dna Prof. Elena Pr. Antal, Marib Pr. Antal, inv. dir. pens. Nistor Florian, C. Milea, Viorel Florian, Dușa Valeriu dir. de fabrică, Viorel Antal, Doamnele și Dniî inv.: Livia Trâmbițaș, H. Vulcan, V. Fărășan, S. Truța. Dl. Gh. Antal, notar I. Suci cu dna. Ilie Antal, ing. Anania, Gh. Bucur, D. Antal și I. Fodor, cânt. bis., Maici dela Mănăstirea Leurda și alții al căror nume ne scapă.

Popasul dela Borsec

În drumul apostoliei sale, P. S. Sa Episcopul Nicolae, a ținut să urce dela Toplița la Borsec, pentruca și

acolo „sus în munte“ să-și cerceteze turma dreptcredincioasă.

Pe locul unde a fost biserica ortodoxă, dărâmată în 1941, P. S. Sa Episcopul Nicolae, ajutat de C. Preoți Gr. Antal și I. Bolchiș, a oficiat slujba sfeștaniei în prezența credincioșilor din stațiune.

Într'o simțită și caldă predică, P. S. Sa spune că nu i-a fost inima hodonită până n'a venit și la Borsec ca și aci să înalte rugăciune și mulțumire către Părintele Cereș, pentru toate câte ne-a rânduit nouă, și să-și reverse binecuvântarea sa asupra celor ce zi de zi se ostenesc în calea mântuirii.

P. S. Sa Episcopul a stropit apoi cu apă sfințită pe toți cei de față, împărțind copiilor iconițe.

La acest înălțător moment a asistat printre alții: Dr. Bunescu cu Doamna, Dr. Itu, Dr. Bucheanu, Dr. Vlad Roșca, D. Negrea, D. Mureșanu, Plut. maj. Radu, șeful post. jand. din Borsec, dl. Roșca și alții. De „ale Martei“ s'a îngrijit jertfelnicul domn Ioan Dragomir care este

și cântărețul bisericii, în confortabila vilă din stațiunea Borsec „Dr. T. Dragomir“.

Slujba Arhierească dela Sovata

P. S. Sa Episcopul Nicolae, în drum spre reședință, a ținut să facă un popas duhovnicesc și la Sovata. Astfel, Miercuri 23 Iulie a. c. dimineața P. S. Sa a săvârșit sf. Liturghie, ajutat fiind de P. C. Preot Const. Hașcău, secretar eparhial și ierodiaconii O. Vasiliu și D. Marin, de față fiind un frumos număr de credincioși, printre cari dl. Ion Lapedatu, fost ministru, dl. Prof. univ. Dr. Marius Sturza cu dna, dl. Ing. Floașiu cu dna, Revss. canonic Moldovan, dl. Sârbu, dir. stațiunii, etc.

După un drum lung și obositor, dar plin de roade în via Domnului, P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan s'a re'tors la reședință, cu inima îmbucurată că a putut cerceta pe fiii săi sufletești depe Valea Mureșului de sus.

Ierom. I. BOLCHIȘ

CUVÂNT FESTIV¹⁾

Liceul ortodox de fete „Doamna Stanca“ își încheie astăzi al doilea an de rodnică activitate.

Porțile liceului nostru s'au deschis larg la 24 Nov. 1946, pentru a ne primi în acest locaș de cultură, destinat să crească tinerile generații în în respectul legii și a credinței strămoșești.

Aducem omagiile noastre de recunoștință Prea Sfinției Sale Episcopul Nicolae, Vener Consiliu Eparhial și tuturor acelor care s'au îngrijit pentru ridicarea acestui local și bunul mers al Instituției.

Am avut mult de luptat cu greutatea începutului: Lipsa de bibliotecă, material didactic, laboratoare, care sunt atât de necesare bunului mers al învățământului s'a simțit. Dar datorită muncii destoinice pe care a desfășurat-o corpul didactic, elevele n'au avut de suferit.

Din veniturile școlii și chietele elevelor s'au cumpărat hărți, iar elevele mai talentate au lucrat singure hărți și planșe, au cumpărat și chietat veselă pentru gospodărie. Cu ajutorul școlii elevele clasei V-a au lucrat un frumoz herbar după model dela Universitate. S'au făcut mai multe colecții de material didactic. Din ser-

¹⁾ Din cuvântarea de sfârșit de an, a Directoarei Liceului de fete.

bări elevele claselor VII și VIII au realizat frumoase câștiguri, cu care au fondat Biblioteca liceului.

Afară de aceste realizări, elevele noastre au desfășurat o frumoasă activitate extrașcolară-socială. Aici s'au distins cl. II-a și a III-a, care au adus alimente și îmbrăcăminte pentru copiii din Moldova și orfanii de război, în repetate rânduri.

Prin manifestările culturale și artistice de care au dat dovadă elevele noastre cu ocazia serbării de sfârșit de an a liceelor ortodoxe, precum și manifestările sportive interscolare, la care a participat un efectiv de 120 eleve dela liceul nostru, precum și cele sociale, elevele noastre au fost pregătite și d. p. d. v. cultural-social, ținând legătura cu societatea pentru care sunt crescute și'n care vor trebui să se încadrneze.

Grija deosebită pe care a avut-o corpul didactic, a fost, ca pe lângă cunoștințele și instrucția primită în școală — elevele să primească o frumoasă educație. Și aici sarcina cea grea a căzut mai mult asupra Dnelor și Dșoarelor dirigitice care și-au dat toată osteneala pentru a da elevelor noastre o educație aleasă. Mulțumesc Educatoarelor Dirigitice le rog să aibă mulțumirea că arla de a educa este cea mai nobilă muncă construc-

FOILETON

Geneza mântuirii noastre

de Preot Gh. NOVEANU
(Urmare)

Coborând în concretul problemei noastre ne ocupăm în primul rând cu cohorte de răspunsuri pe care le dă știința și filosofia contemporană și prin antiteză, cu cele pe care le dă Legea lui Hristos. Ca din îngemănarea contrastelor, din planificarea pretinșelor asperități să conchidem împreună răspunsul potrivit la întrebarea titlul: „Geneza mântuirii noastre“.

Cele mai frecvente curente filosofice contemporane — frecvente ca circulație, originalitate și închegare sunt: *conceptiile idealiste* începând cu Hegel, Max Dessoir, fenomenologia lui Husserl, fideismul lui A. Vaihinger, neorealismul anglo-american reprezentat prin Alexander, B. Russell, Whitehead pe deoparte și *conceptiile materialiste* reprezentate teoretic și practic prin pragmaticii moderni: Engels, Marx, Lenin și contemporanii lor.

Pentru fiecare câteva date lămuritoare:

După Herbert Cysarz, „Friedrich Wilhelm

Hegel poartă din nou coroana filosofiei contemporane,¹⁾ „Phänomenologie des Geistes“, Philosophie des Rechts“ sau „Logica“ sunt din nou actuale. Pentru Hegel *procesul de gândire* se preface în *idee*, care devine o realitate de sine stătătoare, ce formează prin sine realitatea. *Realitatea* este manifestarea exterioară, a *ideei*. Lumea sensibilă și inteligibilă este un produs al *ideei*; *ideea* devenind la Hegel centrul de explicație, monada unică a întregului perceptibil. Lumea trăește prin puterea și în limitele dezvoltării *ideilor* și în afară de aceasta nu există altă realitate independentă.

Max Dessoir constată subliniind că *idealismul* hegelian reduce întreaga existență la un produs al gândirii, lipsind-o de realitatea senzibilă prin simțuri și controlabilă prin experiență. Și prin aceasta, consecințele sistemului hegelian duc la solipsism — la credința că centrul existenței este eu nostru — toată realitatea fiind un produs al minții noastre. Fiindcă „a cunoaște înseamnă a cuprinde ceva independent de oameni“²⁾.

Husserl creatorul fenomenologiei voește să

¹⁾ Cit. după M. Florian: „Rostul și utilitatea filosofiei“ (broșură).

²⁾ Max Dessoir: „Einleitung in der Philosophie“ pag. 206.

pună baze unei noi metode de cercetare înlocuind prin subiectivism celace numea el „*obiectivism naiv*“ adică rezultatul experienței sensibile. După Husserl avem putința să pătrundem *esența lucrurilor* deși natura în *structura ei intimă* nu ne înfățișează decât *aparența* lor. În realitate conchide Husserl, noi trăim o lume a *fenomenelor* și nimic altceva. *Fenomenul nu este însă decât un aspect al realității și nu realitatea însăși*. Mijlocul prin care cuprindem cunoașterea fenomenelor este *intuiția*. Pentru a ajunge la *intuiții* pure, vom îndepărta întreg conținutul de fapte ce ni se par obiective prin frecvența lor.

După aceasta eliminare de aparențe rămâne lumea ca „*eidos*“, rămâne conținutul pur al *vieții*. Cităm: „Eu la rândul lui, redus la esență sau la starea pură, din care s'a îndepărtat toate calitățile dobândite prin cunoașterea empirică, are în stare de „*eidos*“ posibilitatea de a cuprinde stările de conștiință în care se reflectează lumea obiectivă“³⁾. Husserl neagă astfel existența spațială și temporală a lumii. „Lumea nu este durată în sine și nu se afirmă prin obiectivitatea ei“. „Ceface dă realitate lumii constituie faptul că ea este *obiectul experienței mele*“⁴⁾ deci lumea nu are alta reali-

³⁾ L. Pătrășcanu: „Curente și tendințe în filosofia românească“ pag. 18.

⁴⁾ L. Pătrășcanu: op. cit. pag. 18.

tivă, care clădește sufletele tinerelor noastre copile și de această muncă depinde viitorul națiunii noastre. Mulțumesc membrilor corpului didactic, care au lucrat ca specialiști, peste orele obligatorii ca să pregătească elevule pentru bacalaureat.

Și acum, dragi eleve, anul școlar s'a sfârșit. Astăzi începe vacanța, bucurați-vă de ea.

Mă adresez în special vouă, copii cuminiți și muncitori, voua celor promovate, sfătuindu-vă cum trebuie folosiți vacanța.

Școala nu e răstimpul de muncă silnică, după cum vacanța nu trebuie să fie privită ca un răstimp de demăț și anarhie. Ar fi trist dacă în mintea voastră ar incolți această antiteză greșită.

Voi sunteți menite să ajungeți elita nației.

Voi sunteți produsul unor selecționări pe temeiul inteligenței și culturai.

Aceste sunt însușiri ale nobleței celei adevărate și moderne, care înlocuiește învechita și perimata nobleță a blazonului, ea nu poate merge decât mână'n mână cu cealaltă însușire de căpetenie: munca. Școala vă învață să aveți ordine, disciplină și metodă în munca voastră; singura condiție ca munca să fie fecundă și fructuoasă.

Dè multe ori vă îndoiți și sunteți revoltate că la ce bun vă folosește teorema cutare din Trigonometrie, războiul cutare din istorie, clasa cutare de animale sau sintaxa la latină. Într'adevăr rezultatul practic imediat nu se vede. Munca din școală e de altă natură și altă calitate decât munca zidarului, care socotește metrii cubi de zidărie clădită peste zi, trebuie în alt chip să se măsoare și să se prețuiască folosul, pe care mintea și sufletul omenesc le-a căpătat de pe urma exercițiului pe care l-au făcut cu învățarea atâtor lucruri disparate în aparență dar fiecare punând în mișcare un anume resort sufletec. Vor sbura ecuațiile din Algebră, fosilele din Geologie, dar veți avea acum o judecată mai sigură decât o aveți anul trecut, priviți lumea și oamenii cu ochii mai cercetători și mai înțelegători, simțiți mai bine rostul vieții. Aceasta e educația.

Prin învățătura din timpul anului, prin aceea împetriștătură de cunoștințe, nu căpătați totdeauna cunoștințe utile, căci nu e acesta scopul școlii, ci de a vă mdelela însușirile native, de a vă potența calitățile voastre, de a vă învăța să prețuiți timpul, de a vă proporționa sforțările, de a vă metodiza munca.

Vacanța e libertate. Nu mai e catalogul amenințător, nu mai sunt constrângerile regulamentului, dar nu e nici o epocă de anarhie; ea trebuie întrebuințată cu folos. Dar vacanța poate fi pierzanie, dacă nu știți folosi timpul. Cetiți cât mai mult, cetiți cărți bune, pe care vi le recomandă profesorii voștri. Cetirea să fie făcută inteligent, cu pătrunderea sensului și cu gustarea frumuseții de exprimare a operei cetite, ca tot ce ați cetit să se răsfrângă asupra sufletului vostru. Pasagiile, cele mai importante trebuiesc notate, fie prin subliniere, fie prin note și comentarii marginale. Așa veți putea face o lectură de folos. Cetiți lecturi sănătoase, care să sâdească în suflet optimism, voioșie, bărbăție, încredere în voi, în puterea neamului și în viitor.

Lectura trebuie alternată cu sportul, practicați exerciții fizice, care dau vigoarea și mlădirea corpului. Nu faceți sporturi din ambiția realizării de recorduri senzaționale.

A treia îndeletnicire a vacanțelor e excursia. Renunțați la plimbările inutile dealungul străzilor, organizați excursii împreună cu frații și surorile voastre mai mari și cu eleve de vârsta voastră. Admirați priveliștele pe care vi le oferă natura și pământul patriei. Avem o țară bogată și frumoasă; căutați și veți găsi întotdeauna lucruri neașteptate. Străbateți-o în lung și în lat, urcați munții, vizitați orașe, sate, mânăstiri, locuri istorice, vizitați muzee, fabrici. Nu există plăcere mai mare, nu este școală mai activă și mai vie.

Notați în carnetul vostru impresiile din fiecare zi; vor fi însemnări de preț pentru toată viața. Dar băgați bine de seamă, că aceste însemnări să nu vă facă să roșiți. Faptele voastre de peste zi să nu fie de așa natură, încât să vă rușinați mai târziu de ele. Păstrați-vă demnitatea în toate împrejurările.

Acum dragile mele, duceți părinților bucuria reușitei voastre, ascultați-i și-i respectați; aveți datoria s'o faceți, pentru încercatele griji și eforturi ce au depus ca să vă poată întreține anul acesta în școală.

Mulțumesc părinților cari au răspuns invitației noastre de a colabora cu școala, aducându-ne prețiosul lor concurs pentru educarea copilelor.

Dorim ca și în viitor să avem mai mult sprijin din partea părinților, înțelegându-ne și ajutându-ne pentru binele comun, desăvârșirea educației elevulelor.

CORNELIA DROB
dir. lic. de fete

Valorile morale în viața socială

Isconditor din fire și mereu frământat de dorința de mai bine, omul tuturor timpurilor și-a formulat diferite concepții de viață și a preconizat felurite forme de organizare socială. În elaborarea acestora, s'a dat prioritate când materiei, când spiritului; — și au fost și vor mai fi poate timpuri, când din pluralitatea concepțiilor asupra stărilor de raporturi sociale, n'au lipsit nici chiar acele influențe care, ignorând în întregime realitățile vieții, au stârnit până la absurd să-și impună percepțiile.

O astfel de aberațiune pricinuește dispariția sentimentului de încredere reciprocă dintre indivizi și colectivități, fără de care normala dezvoltare a societății și progresul civilizației, în toate manifestările lor spirituale, s'ar prăbuși.

O cât de sumară privire asupra istoriei popoarelor, duce la confirmarea, că: falsă interpretare a valorilor morale constituie preludiul crizelor sociale, când elementele distrugătoare cangrenează manifestările de esență creatoare ale spiritului uman, paralizază vitalitatea organizațiilor și anihilează orice progres civilizatoriu.

Necesitatea unei autorități morale se impune, și ea nu poate fi ceva variabil, după felul evoluției vieții sociale și nici confundată cu evoluția culturală. Ea trebuie să aparțină exclusiv convingerilor de esență constitutivă ale sufletului omenesc și depășește sfera manifestărilor voluntare.

Această autoritate nu-și poate temeinicii existența decât în tăria morală a individului, prin a cărui depunere morală, nu se poate ajunge decât la cea mai anarhizantă concepție de viață și la năruirea civilizației și culturii milenare de astăzi.

Răul nu rezidă în felul cum este organizată o societate, ci el stă în

sufletul omului, în firea lui; s'ar putea chiar documenta că toate formele de organizații sociale sunt perfecte din punct de vedere teoretic și numai prin aplicare, ele devin rele. Doctrinile sociale concepute de marii gânditori ai tuturor timpurilor, par instrumente admirabile, perfecte chiar, dar, care puse în mișcare, au reușit să îmbunătățească situații, creind chiar condițiuni optime unor colectivități, pe câtă vreme la altele, aceleași sisteme s'au dovedit defectuoase. Este invederat deci, că nu sistemul este cauza determinativă a creerii unei societăți bune s'au rele, ci fondul sufletec al omului. Omul este acela care interpretând și aplicând la o societate un anume sistem, poate aduce fericirea sau nenorocirea ei.

Răul stă în sufletul omului, și a pune problema eliminării răului din suflete, înseamnă a pune problema metafizică a mântuirii și salvării sufletului omenesc și deci însăși problema conduitei morale a elementului uman.

Prin stingerea valorilor morale acumulate printr'o experiență milenară și prin subjugarea omului unei societăți fără de suflet, fără un ideal moral, fără o plasmă spirituală, nu se poate ajunge decât la un fenomen de desumanizare.

Cu un suflet chinuit, deformat și apoi ucis, nu se poate începe decât o dramatică epopee a colectivității sociale.

Inlocuirea acestor valori printr'o oarecare evoluție culturală, este tocmai una dintre teoriile care ignorează realitățile vieții.

Cultura creștină a ajuns a fi o sinteză a spiritului creator al omenirii. Toată civilizația ce stă la baza progreselor sociale de azi — și pe care nu o putem delătura fără a risca un fatal și imens pas înapoi spre sălbătăcie și barbaris — are un fundament de esență creștină.

D. CIUREA

† Protopopul onorar Simeon Vasinca

La 5 Mai a. c. s'a stins din viață la Alba Iulia confesorul închisorii de minori protopopul Simeon Vasinca, după suferințe grele de 4 ani, pe care le-a suportat cu o răbdare cu ade-vărat creștinească.

Se odihnește acum fericit, că „a luptat lupta cea bună“, că și-a iubit neamul și și-a făcut datoria cu sfințenie și devotament atât ca paroh în Sălcuia de sus din prot. Baia de Arieș, cât și ca confesor la închi-

tate decât în măsura în care conștiința mea o cuprinde în chiar actul cunoașterii. Deasupra lumii obiective se sîtulază eul pur care nu poate fi înțeles decât ca o valoare transcendentă.

Mînutat eșafodaj de ficțiun!

Relația de recunoaștere sau posibilitatea de a cunoaște este dependentă de legăturile între eul pur și lumea obiectivă. Concluziile ultime ale fenomenologiei lui Husserl sunt următoarele: Singură subiectivitatea transcendentă există și se impune în mod evident. Numai conștiința pură poate formula o realitate valabilă.

Martin Heidegger un urmaș a lui Husserl, nu acceptă forma idealistă a fenomenologiei, nici explicația materialistilor contemporani. El afirmă că: „ambele sisteme au desarmat pe omul cercetător de posibilitatea cunoașterii“, obligându-l să se folosească de mijloace de investigație conștate sau direct dușmănoase naturii omenesci.

Natura cuprinsă în timp constituie baza întregii și adevăratei existențe. În „trăire“ — (iată elementul nou și a toate deslegător pentru Heidegger) în trăire, în „existență“, în plenitudinea acestei existențe, omul se descopere pe sine și își găsește firea cea adevărată.

Cunoașterea acestui adevăr de trăire duce însă la concluzii tragice. Cunoașterea prin trăire aduce după sine sentimentul tricii născută din

constatarea permanentă a morții din constatarea inevitabilității ei.

La Sören Kirkegaard, continuatorul lui, obsesia morții ajunge punct central a preocupării filosofice. El afirmă că, dacă de Idela morții nu putem scăpa, putem totuși atenua această permanentă obsesie. Printr'o viață creștină, chiar printr'o încadrare în dogmele bisericii constituite, aflăm împăcarea. Veșnicia, după Kirkegaard se poate afla în singurătate.

H. Bergson, cea mai luminoasă figură din gândirea contemporană afirmă că realitatea este de natură spirituală. Iar calea dobândirii absolutului, omul are ca mijloc de cunoaștere nu inteligența ci intuiția intelectuală. Numai prin intuiție putem cuprinde direcțiile interioare, sensurile succesiunilor care au la bază actul de cunoaștere. Din cunoașterea „duratei pure“⁵⁾ din pătrunderea în intimitatea obiectului prin intuiție, căpătăm imagina adevărată a lumii inconjurătoare.

Celace nu ne poate da inteligența, dobândim prin intuiție: dobândim posibilitatea atingerii absolutului, ba chiar cuprinderea lui.

Intuiția este după definiția lui Bergson „o specie de simpatie intelectuală prin mijlocirea căreia ne transportăm în interiorul lucrurilor“, pen-

tru a înțelege celace au acestea unlc și inexprimabil. Natura intuiției este la început instinctivă, fiind o prelungire a instinctului, care devenit conștient este în stare să reflecteze asupra obiectului de cercetare. În „Essais sur les données immédiates de la Conscience“ în „Les doux sources de la morale et la religion“ și mai ales în „La pensée et la mouvent“⁶⁾ H. Bergson definește domeniile cunoașterii astfel: metafizica cu obiect de cercetare spiritul, folosind intuiția și știința, cu obiect de cunoaștere materia și mijloc de investigație inteligența.

Arthur Waininger constituie în gândirea contemporană aspectul pesimismului, ontologic în cadrul speculațiilor filosofice. El pleacă dela datele senzațiilor empirice cărora le nengă putința de a ne informa exact asupra proprietăților lucrurilor inconjurătoare. La baza procesului de cunoaștere stau doar simple presupuneri, fără corespundențe în lumea materială. „Nici judecățile, nici noțiunile nu corespund unor realități externe și nu pot înfățișa realități, deoarece gândirea noastră în acțiunea ei de conturare se bazează pe ficțiuni... Adevărul, sau celace ni se înfățișează ca adevăr nu este decât „der zwackmässige Irrtum“ — o greșală utilă“.

(Va urma)

⁵⁾ H. Bergson, „Essais sur les données immédiates de la Conscience“, Paris Alcan, 1911.

⁶⁾ Paris 1934.

soarea centrală de minori din Cluj, ca profesor de religie la liceele din Cluj în primii ani ai regimului românesc în Ardeal și la închisoarea din Alba Iulia, unde s'a refugiat în 1940. Activitatea sa de 40 ani în ogrorul bisericii și al neamului a fost bogată după cum bogat i-a fost sufletul de bunătate și de părintească grijă față de păstoriții săi, fie din parohie, fie din închisoare. Protopopul Vasinca a fost un adevărat părinte, care a știut să trezească pe cei căzuți moralicește la o nouă viață mai frumoasă. De aceea a și fost iubit mult din partea deținuților minori.

Inmormântarea, după ce în Alba Iulia a fost prohodit de P. C. Părintele vicar Al. Baba, înconjurat de un frumos sobor de preoți, i s'a făcut simplu — la dorința proprie — în Zlatna cu numai trei preoți din loc: prot. Gh. Popescu, P. Paul și Dr. Șt. Moldovan. Cuvântări au ținut

păr. prot. Gh. Popescu în numele Superiorității bisericesti și pr. Dr. Șt. Moldovan în numele preoțimii. La groapă a fost dus de rudele sale țărani, îmbrăcați în frumosul port național alb moțesc, pe care prot. Vasinca îl admira de atâtea ori.

Protopopul Simeon Vasinca s'a născut la 11 Iulie 1879 în comuna Isovoarele din părinți țărani. Școala primară a urmat-o în Trăscău, iar cea secundară la „Andrei Șaguna” în Brașov, Teologia la Sibiu.

N'a avut copii, dar s'a făcut părinte al nepoților săi, pe cari i-a ajutat mult.

Pentru ținuta sa demnă a fost iubit mult de fericitul întru Domnul Episcop Nicolae Ivan, iar pentru meritele sale P. S. Episcop Nicolae Colan l-a distins cu titlul de protopop onorar.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii Săi!

Prot. Gh. Popescu

să evacueze Palestina, cu toate turbările, să înlesnească crearea unui unui Cămin evreesc, așa cum și-a luat angajamentul și că în nici un caz Marea Britanie nu trebuie să-și retragă trupele din Germania, redând germanilor marile lor industrii, sub forma camuflată a socializării.

Paris. Cele 16 națiuni ce fac parte din comitetul pentru cooperarea economică europeană au răspuns acum la chestionarele cu privire la alimentare și agricultură în baza planului de ajutorare Marshall ce le-au fost trimise în ziua de 25 Iulie.

Lake Succes. Printr'o scrisoare adresată secretarului general al ONU-lui de către d-nii George Dimitroff, primul ministru al Bulgariei, și Kimon Gheorghieff, ministrul afacerilor străine, guvernul bulgar cere admiterea Bulgariei în ONU.

Scrisoarea a fost primită de secretariatul general al ONU-lui Marți 5 Aug. seara.

BISERICESTI

Consiliu Protopopesc. În ziua de 30 Iulie a. c. s'a ținut la Centrul Eparhiei un Consiliu al protopopilor, unde s'au discutat o serie de probleme de actualitate din viața noastră bisericască.

Consiliul a fost prezidat de P. S. Sa Episcopul Nicolae, luând parte și membrii Consiliului Eparhial.

PARTEA OFICIALA

4413/1947.

Circulară

Către Prea Onor. Oficii Protopopești și Onor. Oficii Parohiale din cuprinsul Eparhiei

Am constatat cu ocazia schimbărilor de slujitori bisericesti, petrecute până acuma, că uneori s'au iscat neînțelegeri între părți cu privire la drepturile ce li se cuvin din sesiune și alte competențe, pentru timpul cât au servit.

Pentru a preîntâmpina astfel de neînțelegeri, cari dau prilej la corespondență inutilă și uneori neplăcute, Consiliul Eparhial a adus hotărârea pe care o comunicăm mai jos spre știre și conformare:

„La toate schimbările ce s'au petrecut până la această dată, în fiecare tract, P. C. Protopopi, ca unii cari cunosc uzul moștenit și practicat în tractul și parohia respectivă, vor rândui ca slujitorii Sf. Biserici să urmeze calea conform obiceiului practicat până acuma, la stabilirea drepturilor ce li se cuvin.

În caz de neînțelegere a părților, P. C. Protopopi vor decide după criteriul obiectivității desăvârșite.

În ce privește schimbările ce se vor ivi dela data acestei hotărâri, aducem la cunoștința slujitorilor Sf. Biserici de pe întregul cuprins al Eparhiei, că pentru a introduce o uniformitate în această cauză, am hotărât ca să se ia ca punct de plecare anul economic începând cu 1 Octombrie încheindu-se cu 30 Septembrie a fiecărui an.

Prin această hotărâre se scot din uz toate practicile existente în diferitele tracte pentru rezolvarea acestei probleme.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial dela 9 Mai 1947.

NICOLAE Prot. stavr. I. Rușdea
Episcop secretar

Nu de mult s'a sfințit piatra de temelie a Mănăstirii „Martirii Neamului” dela Baia de Arieș, jud. Turda.

Starețul Mănăstirii, P. C. Ieromonah Gherasim Bica, protosinghel, ajutat de o mână de credincioși, preoți și mireni, se străduiește să adune material trebuincios pentruca bunul gând al edificării să se poată desăvârși cât mai repede.

Cei cu dare de mână sunt rugați să-i stea în ajutor.

Di I. Gr. Opreșan a fost decorat cu „Meritul Cultural” cl. II. pentru activitatea depusă în interesul și sprijinul Bisericii.

Felicitări bine meritate!

ȘCOLARE

La liceele noastre confessionale din Cluj se fac înscrieri în toate clasele în fiecare zi între orele 10—13 dimineața.

Aducem la cunoștința elevilor și elevelor dela liceul nostru, că examenele particulare, finale, sumare, corigențe, diferențe, se vor ține între 1—6 Septembrie a. c.

Examenul de admitere în cl. V se va ține între 5 și 6 Septembrie.

Nr. 4808/1947.

Circulară

Atragem atenția P. C. Protopopi, ca odată cu cererea înaintată Sf. Episcopii pentru fixarea datei sfințirilor de biserică să trimită și câte un scurt istoric al zidirii sau înnoirii bisericii, arătând cu numele pe credincioșii cari au ostenit sau au jertfit mai mult pentru ducerea la bun sfârșit a acestor lucrări.

Cluj, la 1 August 1947.

NICOLAE Prot. stavr. I. Rușdea
Episcop secretar

4582/1947.

Circulară

Aducem la cunoștința credincioșilor noștri că fratele Vasile Tanovschi dela Mănăstirea Râmeșului, a fost scos din rândul viețuitorilor acelei Sf. Mănăstiri și oprit a mai purta rasă.

Susnumitul s'a făcut vinovat de abateri grave dela disciplina călugărească.

Cluj, din ședința Consil. Eparhial dela 25 Iulie 1947.

NICOLAE Prot. stavr. I. Rușdea
Episcop secretar

AVIZ

Concursul pentru primirea studenților în Teologie și Internațional teologic a fost publicat în „Renașterea” No. 30-31 din 3 August a. c.

*

Concursul pentru primirea elevilor și elevelor în Internatele Episcopiei au fost publicate în „Renașterea” No. 30-31 din 3 August a. c.

*

Concursul pentru primirea elevilor la Școala de Cântăreți bisericesti din Cluj a fost publicat în „Renașterea” No. 30-31 din 3 August a. c.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

O călătorie cu Maica Domnului

Moldova în suferință, prin gestul monahului Ghervasie Coțcaru, dela schitul Durău-Neamț, donează bisericii catedrale din Turda, o icoană a Maicii Domnului, argintată în mărime de 1·20×0·85 m.

Nu suntem la prima donație de acest gen, a acestui monah. Icoana destinată Turzii, este a 11-a în seria icoanelor de preț, pe cari, din prisosul său, acest modest monah le dăruiește diferitelor biserici, din diferitele ținuturi ale Țării, fără a urmări vre-un interes material, ci doar animat de dorința, de a răspândi, cât mai mult, cultul Preacuratei Fecioare, în masele largi ale poporului.

La praznicul Nașterii Fecioarei Maria din 1946, s'a adus cu un fast deosebit, o icoană similară la Toplița Mureș cu participarea, în chip de procesiune, pe o distanță de circa 60 km. a sute de credincioși, indiferent de confesiune, așezându-o în biserică, într'un stativ minunat, lucrat încă din 1940. Cedarea Ardealului de Nord, prin dictatul dela Viena, a împiedecat aducerea acestei icoane, până în anul trecut. Timp de 4 ani icoana pregătită pentru Ardeal a stat îndoliată, dar evlavioșii călugări, dela acest schit, nu și-au pierdut nădejdea în dreptatea cauzei românești, ci în rugi neconținute, s'au rugat pentru eliberarea celor în suferință.

De pe acum se fac pregătiri atât aici cât și la Durău, pentru aducerea icoanei destinate bisericii catedrale, închinată memoriei lui Mihai Viteazul, cel dintâi înfrățit al unității Neamului Românesc.

Un stativ sculptat, opera Dlor C. Repede și Ed. Costin în valoare de

Lei 54.000.000, donația Filialei Societății Naționale ortodoxe a Femeilor Române din localitate, pentru fapt îi aducem și pe această cale, caldă recunoștință, e gata de a servi de tron, icoanei Fecioarei Maria, pe care nu mă îndoiesc, că toți credincioșii turdeni, o vor primi drept dar, din partea Moldovei, de care vremelnicile granițe nu ne-au putut separa niciodată.

La rândul său, la Durău, rugăciunile continue și zilele îndelungate de post și ajun, în fața acestei icoane, de peste 7 luni, de câte cel puțin 10 persoane zilnic, pentru a primi darul darul de făcătoare de minuni, fac ca aducerea acestei icoane să fie un prilej de înălțare sufletească, pentru cei ce vor însoți această icoană în drumul ei, pentru cei ce o vor întâmpina în cale, și pentru cei ce vor lua parte, la primirea ei.

Plecarea la Durău va avea loc în dimineața zilei de 4 Sept. cu sosirea seara. Întoarcerea cu icoana în 5 Sept. după terminarea sf. Liturghii (Adormirea Maicii Domnului) cu oprirea seara la Toplița-Mureș. În 6 Sept. se va parcurge drumul Toplița-Opreșani-Turda, iar în 7 Sept. dimineața se va aduce în procesiune din Opreșani până în biserică catedrală din Turda.

Plecarea la Durău și întoarcerea se va face cu un camion amenajat cu bănci.

Rugăm pe această cale pe C. Frați întru Hrisos, și bunii credincioși, precum și toată populația, a lua cunoștință de acest eveniment însemnat, al parohiei noastre.

Prot. AUREL GLIGA

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

La Mărășești. Ziua de 6 Aug. a fost sărbătorită într'un cadru impresionat, comemorându-se 30 de ani dela războiul trecut când armatele române au câștigat cea mai mare bătălie împotriva imperialismului german. La festivități a luat parte reprezentantul M. S. Regelui, împreună cu autoritățile superioare din Ministerul de Război și de Interne.

Praznicul a fost deschis printr'un serviciu divin, oficiat de un impunător sobor de preoți.

București. În cadrul unei ședințe din săptămâna trecută a Camerii, s'au depus trei proiecte de legi cu caracter prestabilizator, dintre care două proiecte — întocmite de ministerul de finanțe — prezintă un sistem inovator, în materie de impuneri.

Unul din proiecte, de o importanță deosebită pentru viața comercială și industrială, statuiază perceperea și în mărfuri a impozitelor, taxelor și amenzilor, datorate statului de către comerțanții și industriași.

Aprobându-se urgența, proiectele au intrat imediat în discuțiunea comisiunilor parlamentare respective, urmând să fie discutate și votate de Adunarea Deputaților.

EXTERNE

Londra. D. Winston Churchill, șeful opoziției din Camera engleză, nu împărtășește politica dusă de actualul guvern laburist în două puncte cardinale: în problema germană și în cea palestiniană.

Fostul prim-ministru a declarat într'un discurs că își menține punctul său de vedere că Anglia trebuie